

Tyresö kommun
Utvecklingsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

2013-01-23
1 (9)

Diarienum: 2012 GAN 0079

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Uppföljning introduktionsprogrammen

Förslag till beslut

1. Godkänna uppföljningen av introduktionsprogram för läsåret 2011/2012.

Britt-Marie Lundberg Björk
Förvaltningschef

Nils Kabner
Utredare

Ärendebeskrivning

Utvecklingsförvaltningen har genomfört en uppföljning av introduktionsprogrammen för läsåret 2011/2012 på Tyresö gymnasium, enligt uppdrag från gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden 2012-10-18. I uppföljningen ingår en redovisning av antal elever, hur många som slutat samt antal godkända betyg.

Om introduktionsprogrammen

I och med den nya utbildningsreformen gy11, som gäller från och med hösten 2011, ersattes det individuella programmet (IV) med fem nya introduktionsprogram. Introduktionsprogrammen riktar sig till de elever som inte är behöriga till ett nationellt program:

- preparandutbildning
- programinriktat individuellt val
- yrkesintroduktion
- individuellt alternativ
- språkintröduktion

Gy11 innebär nya behörighetsregler vid ansökan till gymnasieskolan. För samtliga nationella program krävs godkända betyg i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska. Beroende på nationellt program krävs godkänt i ytterligare fem till nio ämnen. För att ha kommit in på nationella program innan gy11 räckte det med att vara behörig i svenska, matematik och engelska.

Förändringen av gymnasieutbildningen innebär en stor förändring både för elevernas prestationer och för hur verksamheten ska bedrivas. Det gör också att det nu är fler elever inom de olika introduktionsprogrammen jämfört med vad det varit för de individuella programmen tidigare år. Eftersom det rör sig om fler ämnen som eleverna kan behöva läsa in för behörighet behövs även fler lärare vara kopplade till introduktionsprogrammen. Nedan följer en mer utförlig beskrivning av introduktionsprogrammen.

Preparandutbildning (IMPRE) vänder sig till elever som vill läsa in grundskolebehörighet på högst ett år för att kunna gå vidare till ett nationellt program. Elever som saknar behörighet till ett nationellt program eller som är behörig till ett yrkesprogram men inte till ett högskoleförberedande program kan söka utbildningen.

Programinriktat individuellt val (IMPRO) är en utbildning som ska leda till att elever kommer in på ett nationellt yrkesprogram. För att vara behörig behöver eleverna ha godkänt betyg i svenska/svenska som andraspråk, engelska eller matematik samt i minst fyra andra ämnen eller ha godkänt betyg i

svenska/svenska som andraspråk, engelska, matematik och minst tre andra ämnen. Programinriktat individuellt val måste inte erbjudas av kommunen. (Programmet startade inte i Tyresö från hösten 2012)

Individuellt alternativ (IMIND) förbereder elever till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller till arbetsmarknaden. Utbildningen utformas för enskild elev och vänder sig till ungdomar som saknar behörighet till ett nationellt yrkesprogram. Individuellt alternativ är inte sökbart.

Språkintröduktion (IMSPR) ska ge ungdomar som nyligen kommit till Sverige en utbildning i svenska för att kunna gå vidare till gymnasieskolan eller annan utbildning. Språkintröduktion är inte sökbar utan individuellt anpassad efter varje enskild elevs behov.

Yrkesintroduktion (IMYRK) riktar sig i första hand till ungdomar som inte är behörig till ett nationellt yrkesprogram. Det är en yrkesinriktad utbildning på 1–3 år som ska göra det lättare för ungdomar att etablera sig på arbetsmarknaden eller att söka till ett nationellt yrkesprogram. Utbildningen kan utformas både för en grupp elever eller för en enskild elev.

På Tyresö gymnasium fanns förutom ovanstående introduktionsprogram även programmet *praktisk yrkeskompetens* (PRYK). PRYK var ett lärlingsprogram där eleverna under tre år arbetade ute på arbetsplatserna fem dagar i veckan. PRYK påminner om IMYRK men ska inte förväxlas. Eleverna på PRYK blev inte betygssatta på specifika kursen så som eleverna på IMYRK blir. Programmet erbjuds inte längre på skolan och de sista eleverna färdas ut 2012/2013.

Introduktionsprogrammen på Tyresö gymnasium

Enligt lärarnas egna bedömningar var läsåret 2011/2012 ett allmänt bra år för introduktionsprogrammen på Tyresö gymnasium. Bland annat var implementeringen av den nya gymnasireformen (gy-11) anpassad till pedagoger och personal såväl som till eleverna. Eleverna hade undervisning med personal knutna till introduktionsprogrammets arbetslag och de flesta eleverna tillhörde en klass med ett eget hemklassrum. Lärartätheten i kombination med hemklassrummen gav goda förutsättningar för ett tematiskt arbete för att möjliggöra att eleverna kunde uppnå studiemålen i flera ämnen samtidigt.

Läsåret 2011/2012 fanns följande introduktionsprogram på Tyresö gymnasium:

- Individuellt alternativ (IMIND)
- Individuellt alternativ, Asperger (IMINDASP)
- Preparandutbildning (IMPRE)
- Programinriktat individuellt val; mot Bygg- och anläggningsprogrammet (IMPROBA)¹
- Programinriktat individuellt val; mot Fordons- och transportprogrammet (IMPROFT)²
- Programinriktat individuellt val; mot Hotell- och turismprogrammet (IMPROHT)
- Programinriktat individuellt val; mot hantverksprogrammet inriktning frisör (IMPROHVFRI)
- Språkintröduktion (IMSPR)
- Yrkesintröduktion (IMYRK)
- Praktisk yrkeskompetens (PRYK). Ingen start 2011/2012

Alla elever på intröduktionsprogrammen hade individuella scheman där antalet ämnen per elev varierade stort. Eleverna läste mellan 1-12 ämnen, beroende på tidigare behörigheter och vilka krav som ställdes på den kommande utbildningen. Se tabell 1 nedan för en övergripande sammanställning. Flertalet elever behövde dock mer än ett år för att läsa in behörigheterna till ett nationellt program och motiveringsarbete behövdes ibland när skolan var tung.

Inom det individuella alternativet fanns tre klasser. En klass läste 12 ämnen fem dagar i veckor, vilket även eleverna i IMIND-asperger gjorde. Eleverna vid IMIND-praktik däremot studerade åtta ämnen tre dagar i veckan och hade praktik resterande två dagar. Många av eleverna gick efter ett läsår över till studier vid preparandprogrammet.

¹ Programmet startade men det är oklart om någon elev studerade under hela läsåret.

² Programmet startade men eleverna hoppade av under läsåret.

På Tyresö gymnasium finns det tre olika nivågrupperingar för elever som studerar språkintröduktion:

Till grupp 1, *nybörjargruppen*, kommer de elever som inte tidigare har läst någon svenska, eller endast läst mycket lite svenska. Eleverna läser fem ämnen: svenska som andraspråk, matematik, engelska, musik och idrott. Majoriteten av tiden läser eleverna svenska som andraspråk.

I grupp 2, *fortsättningsgruppen*, arbetar eleverna vidare med att bygga upp ett grundläggande ordförråd samt en grammatisk grund. Eleverna läser sju ämnen: svenska som andraspråk, matematik, engelska, idrott, SO, NO och bild.³

I grupp 3 börjar eleverna läsa mot betyg. Kursen svenska som andraspråk följer kursplanen för årskurs 9 (för svenska som andraspråk) och eleverna förbereds för nationella prov i flera olika ämnen. Tanken är att eleverna ska läsa mot betyg i samtliga ämnen. Eleverna läser åtta ämnen: svenska som andraspråk, matematik, engelska, idrott, SO, NO, bild och hemkunskap.

Tabell 1. Introduktionsprogrammen höstterminen 2011 och vårterminen 2012 i Tyresö gymnasium

	IMIND	IMIND -praktik	IMIND- ASP	IMPRE	IMPRO	IMYRK	IMSPR	PRYK
Studerar antal dagar per vecka	5	3	5	Individ.	5	?	5	-
Antal ämnen	12	8	12	1-3	Enligt program	?	5-8	-
Antal elever början ht-11	17	10	9	13	4	1	9-12	8
Antal elever slutet vt-12	15	8	8	9	?	0	?	-
Antal flickor	5	3	2	4	4	1	7	3
Antal pojkar	12	7	7	6	-	-	25	5
Antal godkända betyg ht-11	Ingen uppgift							
Antal godkända betyg vt-12								
Arbetar antal dagar per vecka	-	2	-	-	-	5	-	5

³ I SO studerar eleverna samhällskunskap, religion, historia och geografi. I NO studerar eleverna kemi, fysik och biologi.

Fyra elever studerade programinriktat individuellt val (IMPRO). Två av eleverna var kopplade till hantverksprogrammet, inriktning frisör och två elever var kopplade till hotell- och turismprogrammet. Eleverna läste alla kurser enligt programmet, och i kurserna de saknade behörighet till läste de tillsammans med eleverna på de andra introduktionsprogrammen.

Praktikplatser

Eleverna söker sina praktikplatser själva med stort stöd från personalen från gymnasiet. Praktiken har fått varierade resultat bland eleverna. Många av eleverna vid preparandutbildningen är mer teoretiskt intresserade och inte inställda på att behöva praktisera på arbetsplatser. Men för att fylla ut tiden, dvs. studera på heltid för att erhålla bidrag från CSN, har praktiken varit ett sätt för eleverna att uppnå heltidsstudier.

Var tog eleverna vägen efter studierna vid introduktionsprogrammen läsåret 2011/2012?

Det är stor variation på vart eleverna tar vägen efter studierna vid introduktionsprogrammen. Nedan finns en sammanställning fördelat över tre tabeller. I tabell 2 redovisar sammanställningen för eleverna vid individuellt alternativ och preparandutbildningen, i tabell 3 eleverna vid yrkesintroduktion och praktisk yrkeskompetens och i tabell 4 finns en sammanställningen av eleverna som studerade vid språkintroduktion.

Tabell 2. Sammanställning av var eleverna tar vägen efter studierna vid introduktionsprogrammen – individuellt alternativ och preparand-utbildningen

	IMIND	IMIND praktik	IMIND ASP	IMPRE
Yrkesförberedande program Tyresö gymnasium	4		2	4
Yrkesförberedande program annan skola	3	2		3
Högskoleförberedande program Tyresö gymnasium			1	1
Högskoleförberedande program annan skola	1		2	2
Annan utbildning	1			
Fortsätter på introduktionsprogrammen på Tyresö gymnasium	2	6	3	2
Extern placering ex. socialtjänst	2	1		
Ingen sysselsättning	2			1
Arbetslivet – Ung i Tyresö	2	1	1	

Tabell 3. Sammanställning av var eleverna tar vägen efter studierna vid introduktionsprogrammen – yrkesintroduktion och praktisk yrkeskompetens

	IMYRK	PRYK
Anställning på lärlingsplatsen		3
Studerar vid annan utbildning	Gick vidare till IM-ASP	1
Extern placering ex socialtjänst eller polisen		1
Utskriven från programmet		1
Flytt från kommun		2

Tabell 4. Sammanställning av var eleverna tar vägen efter studierna vid introduktionsprogrammen – språkintröduktion

	IMSPR 1	IMSPR 2	IMSPR 3
Fortsätter på språkintröduktion	6	7	1
Fortsätter på intröduktionsprogrammen annan inriktning			4
Flyttat från kommunen	2	2	
Studerar vid annan utbildning		2	4
Annat	1		1
Saknar uppföljning			2

Förslag till utveckling

Läsåret 2011/2012 var första perioden som intröduktionsprogrammen har funnits vid Tyresö gymnasium. Anpassningen till intröduktionsprogrammen har inneburit stora organisatoriska förändringar och programmen och arbetssätten befinner sig i en pågående förändringsprocess. Av den anledningen avser denna uppföljning inte att påtala en rad potentiella utvecklingsområden eftersom det sker anpassningar kontinuerligt och innevarande läsår skiljer sig åt i utformning från läsåret 2011/2012.

Men det finns en faktor som är värd att särskilt bli belyst– möjligheten att starta upp en sommarskola på Tyresö gymnasium för preparandelever.

Preparandutbildningen vänder sig till elever som vill läsa in grundskolebehörighet på högst ett år för att kunna gå vidare till ett nationellt program. Utbildningen är anpassad för studiemotiverade elever som snabbt vill bli behöriga till ett nationellt program.⁴ På Tyresö gymnasium blir dessvärre inte preparandeleverna skyndsamt behöriga, eftersom de läser in behörigheten fördelat över ett helt läsår.

En möjlighet för eleverna att inte behöva studera ett helt år och därmed snabbt bli behöriga skulle kunna vara att starta upp en sommarskola. Sommarskolor står frivilligt för skolor att starta upp. Tiden för sommarskolor faller mellan två

⁴ Skolverket (130424) via: www.skolverket.se/forskola-och-skola/gymnasieutbildning/2.2643/de-fem-introduktionsprogrammen-1.114386

läsår och regleras därmed inte i Skollagen. Detta skapar större utrymme för Tyresö gymnasium att själva planera och utforma en sommarskola. Att elever nu behöver studera ett helt läsår riskerar att de studiemotiverade elever förlorar den motivation de hade när de påbörjade programmet.